

Tirant lo Blanc i la Narrativa Medieval

Codi: 105843

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503998 Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Josep Pujol Gómez

Correu electrònic: Josep.Pujol@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha. L'estudiant del Grau en Filologia Catalana haurà cursat les assignatures de literatura medieval de segon curs.

Objectius

Aquesta assignatura ofereix una visió de conjunt de les principals línies de la narrativa catalana del segle XV i aprofundeix en l'anàlisi particular d'una novel·la cavalleresca (*Tirant lo Blanc*) i de la prosa de Joan Roís de Corella. Hi té un paper fonamental la lectura comentada dels textos a classe, que servirà per a introduir aspectes més generals com ara la relació entre història i ficció, la cultura clàssica i el tractament de l'amor. El tema 1 aborda la tradició literària de la novel·la cavalleresca; el 2, la recepció de la cultura clàssica i la narrativa italiana del segle XIV.

A l'acabament del curs, l'estudiant haurà de ser capaç de:

- Situar històricament els autors i les obres estudiats en el context de l'evolució de la narrativa europea medieval.
- Comprendre l'evolució i l'entrecruament de tradicions literàries.
- Comentar i analitzar els textos estudiats, especialment el *Tirant lo Blanc* i la prosa de Joan Roís de Corella.
- Produir exercicis de lectura i de traducció al català modern de textos narratius del segle XV, i ressenyes de bibliografia bàsica.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i respecte pels drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes de l'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte les seves fonts, la periodització de la història literària occidental i el context social.

- Demostrar domini de la normativa de la llengua catalana, dels seus fonaments lingüístics i de totes les seves aplicacions en l'àmbit acadèmic i professional.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre les tendències, els gèneres i els autors de la tradició literària catalana.
- Fer lectures i interpretacions crítiques de textos.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
- Identificar les principals tendències, els autors més significatius i les obres més representatives de la literatura catalana.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per a l'obtenció de dades i el maneig de fonts documentals d'aplicació a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
2. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
3. Comentar textos literaris, aplicant-hi els instruments adquirits i d'acord amb el context històric i sociocultural.
4. Descriure i interpretar la tradició cultural occidental, de l'època clàssica al final de l'Edat Mitjana, i reconèixer en un text medieval els trets de la tradició occidental.
5. Distingir el factor sexe/gènere en la configuració del cànon literari.
6. Dominar l'expressió oral i escrita en llengua catalana.
7. Elaborar treballs d'acord amb l'ètica científica.
8. Explicar el context de la literatura catalana medieval i relacionar obres amb el seu context històric i cultural.
9. Fer treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
10. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
11. Identificar les relacions de la literatura amb la història, l'art o altres moviments culturals.
12. Identificar temes i motius de la tradició clàssica i medieval europea en qualsevol de les seves manifestacions literàries i artístiques.
13. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
14. Mantenir una actitud de respecte envers les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
15. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
16. Produir textos escrits i orals amb correcció normativa.
17. Redactar assajos originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període medieval.
18. Redactar comentaris de text amb sentit crític.
19. Utilitzar recursos tecnològics (digitals i audiovisuals) per a l'adquisició del coneixement i les seves aplicacions en llengua i literatura.

Continguts

1. L'evolució de la narrativa entre els segles XII i XIV. Les formes narratives. Orígens del *roman*. Recepció catalana de la llegenda artúrica.
2. La prosa amorosa i sentimental. Models i influències. Cultura clàssica, traduccions i literatura italiana: Boccaccio. La *Historia de Frondino i Brisona*. Sentimentalitat i cavalleria: la *Tragedia de Lançalot* de mossèn Gras. La prosa de Joan Roís de Corella. Proses mitològiques i reescriptura d'Ovidi. Altres proses de tema antic. La *Tragedia de Caldesa* i la ficció autobiogràfica.
3. Cavalleria i vida cavalleresca a la baixa edat mitjana. Cròniques, història antiga i exemplaritat. La versemblança narrativa. *Jacob Xalabin*. *Paris e Viana*. *Curial e Guelfa*: la cultura de l'anònim.
4. Joanot Martorell i el *Tirant lo Blanc*. Datació, edicions i traduccions antigues. Vida de Joanot Martorell: cavalleria, cort i literatura. La cultura literària del cavaller. Lectura de *Tirant lo Blanc*: del *Guillem de Varoic* al *Tirant*; Tirant a Anglaterra i les batalles a ultrança; Tirant a Sicília i Rodes; Tirant a Constantinoble: models històrics i realitat contemporània; estratègies militars i amoroses; parlaments i models de prosa; intrigues i ficcions. Tirant com a croat i la geopolítica medieval. La mort de l'heroi.
5. L'*Espill* de Jaume Roig: visió de conjunt i pautes d'interpretació. Prosa religiosa i prosa sentimental fins a la impremta: Isabel de Villena, Francesc Alegre i altres prosistes.

Metodologia

Es tracta d'un curs teòric-pràctic, en el qual es combinen les classes teòriques, sovint basades en textos, amb el comentari detallat i la discussió de les lectures obligatòries (*Tirant lo Blanc* i una selecció de proses de Joan Roís de Corella). L'estudiant:

- (a) Aprofundirà en el coneixement de la història literària i aprendrà a situar la narrativa catalana en relació amb les tradicions narratives europees.
- (b) Llegirà narrativa breu i aprendrà a relacionar-la amb les seves fonts.
- (c) Aprendrà a valorar els diversos aspectes literaris, culturals i històrics del *Tirant lo Blanc*.
- (d) Prendrà contacte amb la bibliografia bàsica sobre la narrativa del segle XV.
- (e) Redactarà exercicis de comentari i traducció de textos narratius medievals o ressenyes de bibliografia especialitzada.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. L'estudiant trobarà també al Campus Virtual la descripció detallada dels exercicis escrits i de la prova final, els materials docents i les informacions necessàries per al seguiment de l'assignatura. Si en algun moment cal modificar la modalitat docent a causa de l'emergència sanitària, els professors informaran dels canvis en la programació i en la metodologia.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Comentari de textos a classe	20	0,8	1, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18
Exposició del programa	25	1	1, 3, 4, 8, 11, 12, 13, 15, 17

Tipus: Supervisades			
Exposició oral de comentari de text	10	0,4	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Tipus: Autònomes			
Cerca de bibliografia, estudi autònom, consulta del Campus Virtual	20	0,8	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Lectura de textos, segons les pautes indicades pel professor	50	2	3, 12, 13, 15, 17

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades per mitjà treballs individuals escrits (comentaris de text, presentacions a classe) i d'un examen final.

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 mòduls, cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Redacció d'un treball escrit, amb un pes global del 40%.

Presentació i discussió de comentari de textos a l'aula, amb un pes global del 10%.

Examen final, amb un pes global del 50%.

Els requisits mínims a partir dels quals l'estudiant estarà en condicions de ser avaluat són: presentació del treball escrit i presentació a la prova escrita final. La qualificació mínima per a aprovar l'assignatura és 5. La no presentació de qualsevol dels dos exercicis suposarà la qualificació de No evaluable.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat a través de Moodle del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Podrà optar a la recuperació l'estudiant que hagi obtingut una qualificació final compresa entre 3,5 i 4,9 i hagi estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats equivalents a dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura. La recuperació consistirà en un examen escrit i/o la presentació del treball principal si no ha estat aprovat. La qualificació màxima de la recuperació és 5.

En el cas que l'estudiant faci qualsevol irregularitat que pugui fer variar de manera significativa la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest acte es qualificarà amb 0, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. Si es produeixen diverses irregularitats en els actes d'avaluació, la qualificació final del'assignatura serà 0.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment se n'adaptarà el format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Les presentacions a classe es faran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen escrit	50%	3	0,12	1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18
Presentació oral de comentari de text	10%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19

Bibliografia

-Badia, Lola (dir.), *Literatura medieval*, 3 vols, dins Àlex Broch (dir.), *Història de la literatura catalana*, I-III (Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2013-2015).

-Riquer, Martí de, *Història de la literatura catalana: part antiga*, 3 vols. (Barcelona: Ariel, 1964); també en 4 vols. (Barcelona: Planeta, 1984).

-Riquer, Martí de, *Aproximació al "Tirant lo Blanc"* (Barcelona: Quaderns Crema, 1990).

-Riquer, Martí de, *"Tirant lo Blanc", novela de historia y de ficción* (Barcelona: Sirmio, 1992).

-Pujol, Josep, *La memòria literària de Joanot Martorell: Models i escriptura en el "Tirant lo Blanc"* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002).

-Beltran, Rafael, *Tirant lo Blanc* (Madrid: Síntesis, 2006).

-Badia, Lola, "En les baixes antenes de vulgar poesia: Corella, els mites i l'amor", dins el seu *De Bernat Metge a Joan Roís de Corella* (Barcelona: Quaderns Crema, 1988).

Edicions de Joan Roís de Corella:

-Joan Roís de Corella, *Obra profana*, ed. Jordi Carbonell (València: Tres i Quatre, 1983); *Tragèdia de Caldesa i altres proses*, ed. Marina Gustà, pròleg de Francisco Rico (Barcelona: Eds. 62 i La Caixa, 1980); *Proses mitològiques*, ed. Josep Lluís. Martos (València-Barcelona: PAM, 2001) [el text d'aquesta edició és accessible també a www.narpan.net/ben/indexcorella.htm]

Edicions de *Tirant lo Blanc* [lectura obligatòria]:

-Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc i altres escrits de J.M.*, ed. Martí de Riquer (Barcelona: Ariel, 1990, amb reedicions posteriors); el mateix text, sense el pròleg de Riquer, a Barcelona: Eds. 62 i La Caixa (MOLC), 2 vols., i Barcelona: Eds. 62, 2016. Altres edicions: ed. Albert Hauf (València: Tirant lo Blanch, 2004); ed. Víctor Labrado (Barcelona: La Magrana, 2010).

Edició de l'*Espill* de Jaume Roig:

-Jaume Roig, *Espill*, ed. Antònia Carré (Barcelona: Quaderns Crema, 2006).

Enllaços:

-Portal Tirant lo Blanc: www.luisvives.com/portal/tirant/

-Narpan. Cultura i literatura de la baixa edat mitjana: www.narpan.net

Programari

No n'hi ha.